

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان

اداره آموزش و پرورش شهرستان

عنوان اقدام پژوهی :

چگونه توانستم تربیت دینی را در دانش آموزان کلاس

تقویت نمایم ؟

نام و نام خانوادگی مولف اول /مجری اصلی :

پست سازمانی : رشته تحصیلی :

آخرین مدرک تحصیلی :

دوره تحصیلی :

سمت فعلی :

شماره پرسنلی :

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

- چکیده..... ۴
- مقدمه..... ۵
- بیان مساله ۶
- توصیف وضعیت موجود..... ۷
- گرد آوری شواهد ۱..... ۷
- راه حل های پیشنهادی..... ۸
- انتخاب راه جدید به طور موقت:..... ۹
- اجرای طرح جدید و نظارت بر آن:..... ۱۰
- ۱-الگو قرار دادن رفتار های خودم و دانش آموزان خوب آموزشگاه:..... ۱۱
- ۲- استفاده از آموزه های دینی و مراجعه به آیات ، احادیث و روایات :..... ۱۲
- ۴- تهیه کتابخانه کلاسی:..... ۱۳
- ۵- برگزاری جلسات مکرر با والدین دانش آموزان :..... ۱۵
- ۶- تعیین یک سری قوانین تربیتی در کلاس های درس:..... ۱۶
- ۷- تشویق از دانش آموزانی که همکاری خوبی در اجرای پروژه داشتند:..... ۱۷

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲) : ۱۷

با استخراج نتایج پرسش‌نامه‌ای که به دانش‌آموزان داده شد مشاهده شد: ۱۸

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن : ۱۸

نتیجه گیری: ۲۰

نقش معلم در تربیت دینی: ۲۱

۱. نقش معلم در شناسایی معارف دین: ۲۱

۲. نقش معلم در ایمان‌آفرینی: ۲۲

منابع : ۲۸

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

چکیده

تربیت دینی یعنی شناخت آموزه‌های دین، تبدیل این شناخت‌ها به باورهای قلبی و به کار بستن این باورها در رفتارهای فردی و اجتماعی. در نتیجه، افراد در فرایند تعلیم و تربیت دینی، به گونه‌ای تربیت می‌شوند که در گرایش‌های‌شان نسبت به زندگی، اعمال و تصمیم‌های‌شان و در برخورد با تمام امور، همواره حاکمیت ارزش‌های الهی را احساس کنند. در چنین نظامی علاوه بر ایجاد نظم ذهنی، دانش‌آموزان به گونه‌ای تربیت می‌شوند که دانش را صرفاً برای ارضای کنجکاوی‌های فکری یا منافع دنیوی کسب نمی‌کنند، بلکه منطقی و متقی بار می‌آیند و فراهم آوردن موجبات رفاه مادی، معنوی و اخلاقی خانواده، ملت، خود و دیگران را وجهه‌ی همت خویش قرار می‌دهند. در این نوع از تربیت، هدف تنها کسب معرفت نیست، بلکه رشد و شکوفایی موزون همه‌ی ابعاد وجودی انسان مورد توجه قرار دارد.

اهمیت معلم در اسلام، بیانگر نقش و کاربرد او در جامعه است. اگر نقش معلم حیاتی نبود اسلام تا این حد به او بها نمی‌داد. در اسلام معلم از چنان ارزش و جایگاهی برخوردار است که خداوند در نخستین آیات نازل شده بر پیامبر(ص)، خودش را معلم معرفی می‌کند: «بخوان به نام پروردگارت که جهانیان را آفرید. انسان را از خون بسته سرشت، بخوان! و پروردگارت کریم‌ترین است، همان که آموخت با قلم، آموخت به انسان آنچه را که نمی‌دانست.» (علق، ۱-۵). پیامبر(ص)

ارزش و جایگاه رفیع معلم اختصاص به اسلام ندارد. در گفته‌های غیر مسلمانان نیز نشانه‌هایی از مقام بلند معلم دیده می‌شود. ارسطو می‌گوید: «کسانی که کودکان را تربیت می‌کنند باید بیش از افرادی که آنان را بار می‌آورند مورد احترام قرار گیرند، زیرا اینان تنها به کودک زندگی می‌بخشند، در حالی که معلمان هنر بهتر زیستن را به او یاد می‌دهند.»

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

اینجانب دبیر آموزشگاه متوسطه شهرستان ... در اقدام پژوهی فوق الذکر تصمیم گرفتم تربیت دینی را در دانش آموزانم تقویت نمایم.

مقدمه

هدف از تربیت دینی، حضور قرآن و سیره معصومین(ع) در متن زندگی دانش آموزان است. ما با تعلیم مسائل دینی و با روش های مطلوب و خاص می توانیم در دانش آموزان درک و شعور دینی ایجاد کنیم. اگر تلاش همه ما بر این باشد که از طریق روح حاکم بر تمامی برنامه های رسمی و غیررسمی (فوق برنامه و مکمل) تربیت، تزکیه و تأدیب صورت گیرد و مفاهیم نظری به صورت «رفتار دینی» درآید، می توانیم ادعا کنیم که تربیت دینی تا حد زیادی تحقق پیدا کرده است. آنچه با توجه به مقتضیات زمان در تربیت دینی باید مدنظر قرار گیرد، اصلاحات در روش های تربیت دینی است. مدیریت مراکز آموزش و پرورش ما با توجه به تفاوت های فردی در دانش آموزان، اصل زیبایی شناسی و ابزار هنر را بویژه در غنی سازی، اوقات فراغت و فوق برنامه باید لحاظ کنند وحدت نداشتن در بینش و منش و همچنین وحدت نداشتن در هدف و خط مشی، از عوامل مهم آسیب شناسی تربیت دینی در جامعه ما به شمار می آید. فضا و تربیت دینی بین مراکز متولی تربیت دینی مثل رسانه ها، نهادهای فرهنگی و هنری در جامعه موجب تضاد تربیت و سرگردانی نسل جوان ما در جامعه شده است. اگر یکپارچگی به مفهوم واقعی کلمه در ساختار و تشکیلات، با رویکرد تلفیق فعالیت های آموزش و پرورش شکل منسجم خود را پیدا نکند، قطعاً آسیب پذیری نسل جوان ما در آینده بیشتر از گذشته خواهد بود. در همین مسیر باید به جاذبه های دینی با توجه به استعداد جامعه و جایگاه دین در عرصه بین المللی و بحث جهانی شدن توجهی دقیق و زیرکانه داشت.

اگر بحث تربیت دینی بر این مبنا باشد که دین به مفهوم جوهر زندگی تلقی شود، آنگاه لزوم آگاهی نسبت به اهمیت، ضرورت، فواید و نسبت دین با دیگر حوزه های معرفتی مشخص خواهد شد. در دنیای کنونی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

توسعه و ایجاد مدارس به مفهوم امروزی، گسترش سریع فناوری و ارتباطات، صنعتی شدن جوامع و نیازهای متنوع عصر انفجار دانش، دایره تأثیرگذاری عوامل مختلف را بر افکار و اندیشه های دانش آموزان گسترده تر از گذشته کرده است. بنابراین سهم خانواده ها و حتی معلمان در تکوین شخصیت دانش آموزان، روزه روز کمرنگ تر می شود. عوامل محیطی بویژه رسانه ها نقش عمده ای را برعهده دارند و به صورت شبانه روزی در تغییر اندیشه ها و افکار نقش تأثیرگذار و مهم خود را ایفا می کنند. آنچه مسلم است این که هنوز مدارس ما به عنوان اصلی ترین کانون های تربیتی مورد توجه و برنامه ریزی دقیق و صریح قرار نگرفته اند. اگر نظام آموزش و پرورش ما بخواهد از مسیر آموزش های صرف به سمت تربیت دینی، اخلاقی و اجتماعی حرکت کند لازم است بسیاری از اهداف و روش ها را تغییر دهد. در محیط های آموزشی باید به دانش آموز به تناسب علاقه و استعدادش آموزش داده شود. بحث محوریت کتاب حذف شود و به جای تکیه بر محفوظات، روش کسب اطلاعات و یادگیری خلاق محور کار باشد. ساختار و تشکیلات به گونه ای طراحی شود که علاوه بر متولیان امور پرورشی در مدارس بحث تلفیق آموزش و پرورش و مشارکت همه عوامل دست اندرکار در تربیت دینی به دست فراموشی سپرده نشود. در غیر این صورت اگر شرایط مذکور در مدارس ما حاکم نباشد، به هدف مطلوب در تربیت دینی دانش آموزان دست نخواهیم یافت.

بیان مساله

اگر بحث تربیت دینی بر این مبنا باشد که دین به مفهوم جوهر زندگی تلقی شود، نگاه لزوم آگاهی نسبت به اهمیت، ضرورت، فواید و نسبت دین با دیگر حوزه های معرفتی مشخص خواهد شد. در دنیای کنونی توسعه و ایجاد مدارس به مفهوم امروزی، گسترش سریع فناوری و ارتباطات، صنعتی شدن جوامع و نیازهای متنوع عصر انفجار دانش، دایره تأثیرگذاری عوامل مختلف را بر افکار و اندیشه های دانش آموزان گسترده تر از گذشته کرده است. بنابراین سهم خانواده ها و حتی معلمان در تکوین شخصیت دانش آموزان، روزه روز کمرنگ تر می شود. عوامل محیطی بویژه رسانه ها نقش عمده ای را برعهده دارند و به صورت شبانه روزی در تغییر اندیشه ها و افکار نقش تأثیرگذار و مهم خود را ایفا می کنند. آنچه مسلم است این که هنوز

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

مدارس ما به عنوان اصلی ترین کانون های تربیتی مورد توجه و برنامه ریزی دقیق و صریح قرار نگرفته اند. اگر نظام آموزش و پرورش ما بخواهد از مسیر آموزش های صرف به سمت تربیت دینی، اخلاقی و اجتماعی حرکت کند لازم است بسیاری از اهداف و روش ها را تغییر دهد. در محیط های آموزشی باید به دانش آموز به تناسب علاقه و استعدادش آموزش داده شود. بحث محوریت کتاب حذف شود و به جای تکیه بر محفوظات، روش کسب اطلاعات و یادگیری خلاق محور کار باشد. ساختار و تشکیلات به گونه ای طراحی شود که علاوه بر متولیان امور پرورشی در مدارس بحث تلفیق آموزش و پرورش و مشارکت همه عوامل دست اندرکار در تربیت دینی به دست فراموشی سپرده نشود. در غیر این صورت اگر شرایط مذکور در مدارس ما حاکم نباشد، به هدف مطلوب در تربیت دینی دانش آموزان دست نخواهیم یافت.

توصیف وضعیت موجود

اینجانب ... سال است که در آموزش و پرورش در حال خدمت هستم و هم اکنون در سمت دبیر ... در آموزشگاه ... متوسطه .. شهرستان ... در حال انجام وظیفه هستم. دانش آموزان این آموزشگاه ، با وضعیت تحصیلی خوب به تحصیل مشغولند. اما متأسفانه مشکلات اخلاقی و مذهبی در تعدادی از آنان دیده می شد و من همه روزه از دیدن عدم توجه دقیق به مسائل دینی در دانش آموزان ، مشکلات اخلاقی ایشان ، عدم رعایت مسائل مذهبی ، عدم استقبال از نماز جماعت ، بی توجهی به مراسم مذهبی، و ... رنج می بردم و به واسطه سمتم در این آموزشگاه که فضای بازی برای گفتگو ایجاد می نماید، زمانی که با دانش آموزان به بحث می پرداختم مشاهده می کردم که همه آنان بالاتفاق با قضیه دین و ضرورت رعایت مسائل شرعی موافقت اما در عمل مشاهده می کردم رفتارشان خلاف گفتارشان را نشان می دهد .

گردآوری شواهد ۱

گردآوری اطلاعات اغلب از طریق چهار روش میسر می شود. این چهار روش عبارتند از: مصاحبه، مشاهده، پرسش نامه و اسناد و ارقام. هر یک از این چهار روش کاربرد ها و ویژگی هایی دارند که لازم است اقدام

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

پژوهان پیش از آغاز و اقدام به پژوهش با این روش ها آشنایی کافی را کسب کنند. این که چه روشی یا فونوی در اقدام پژوهی کاربرد دارد بستگی به موضوع و هدف آن پژوهش دارد. همه اطلاعاتی که جمع آوری می شود شواهد لازم برای اثبات یا رد چیزی نیستند. به بیان دیگر داده ها (اطلاعات) مترادف با شواهد نیستند. شواهد داده هایی هستند که بدان وسیله می توانیم درباره ی تغییرات چیزی یا رخدادی داوری کنیم پس برای اثبات یا رد چیزی باید شواهد قابل قبول داشته باشیم.

بنا بر این اینجانب معصومه سیف در این اقدام پژوهی از روش های مصاحبه با دانش آموزان و دیگر همکاران و همچنین مشاهده رفتار دانش آموزان بهره جستیم و به جزئیات زیر رسیدم:

۱. دانش آموزان آموزه های دینی را رعایت نمی کردند و پروایی از این مسئله نداشتند.
۲. استقبال از نماز جماعت بسیار کم و ناچیز بود.
۳. دروغگویی برای توجیه کم کاری و نمرات پایین و... وجود داشت و غیبت بین دانش آموزان بشدت رایج بود.
۴. در موقع صحبت کردن با یکدیگر از شوخی های نابجا استفاده می کردند.
۵. دانش آموزان علاقه ای به درس هایی مثل دین و زندگی از خود نشان نمی دادند.

راه حل های پیشنهادی

شرکت کردن و طرح این موضوع در شورای دبیران و مشورت با همکاران

تهیه و ارائه ی پرسش نامه به دانش آموزان.

مشورت با افراد متخصص در این زمینه

بررسی راه کارها ارائه شده و انتخاب بهترین راه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

مطالعه کتب، مجلات، پایان نامه‌های مرتبط با موضوع و سرکشی به سایت‌های مختلف

مشاهده رفتار دانش‌آموزان

برگزاری جلسات هم‌اندیشی

انتخاب راه جدید به طور موقت:

بدیهی است که شکوفایی یک رویکرد جدید در مدرسه، مستلزم اندکی تمرین و بردباری است. اما از آنجایی که راهبردهای آموزشی اثر بخش بر یافته‌های علمی و تجربه‌های عملی و مکتب رفتارگرایی و شناختی متکی هستند، می‌توان از آن به عنوان رویکردی مناسب و اطمینان بخش در آموزش مفاهیم استفاده کرد. چه بسا، بسیاری از ما در مدرسه همیشه به دنبال راهی نو برای تغییر روش‌های خود هستیم. اما آیا هیچ وقت سعی کرده ایم این تغییر را در خودمان ایجاد کنیم و آن را در جهت بهبود وضعیت مدرسه استفاده کنیم؟ بعد از اینکه دلایل به وجود آورنده را تجزیه و تحلیل کردیم، سعی کردیم تا تعدادی از راه‌های مورد نظرم را در کلاس درس اجرا کنم. البته همان طور که قبلاً اشاره کردم. بعضی از دلایل ذکر شده عادات اشتباهی بود که از دوران کودکی و از بطن خانواده به ایشان انتقال یافته بود. و من به سختی می‌توانستم آنها را تغییر دهم چرا که تفاوت‌های خانوادگی اثرهای پایدارتر و عمیق‌تری را بر رشد کودک و نوجوان می‌گذارد. تحقیق‌ها نشان می‌دهند، بسیاری از اختلال‌های رفتاری، صرف نظر از وراثت، نتیجه نبود محبت و ارتباط صمیمی بین اعضای خانواده است. از سوی دیگر، شرایط خاص هر خانواده از جمله فشارهای ناشی از بیکاری، فقر، ضعف فرهنگی و مشکلات خانوادگی به طور مستقیم بر شکل‌گیری شخصیت دانش‌آموزان و دانش‌آموزان تاثیر می‌گذارد. البته من می‌توانستم مثل یک دوست خوب این تغییرات را در جهت درست

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

سوق دهم تا از ایجاد مشکلات بیشتر جلوگیری کنم. سعی کردم راه حل های خود را بیشتر حول محیط آموزشگاه و کلاس درس و تکیه بر آموزه های دینی و مذهبی قرار دهم تا نتایج بهتری را به دست آورده و کمتر به خطا بروم. البته در انتخاب راه حل باید از مدیر آموزشگاه و دیگر همکاران نیز کمک می گرفتم تا من را در اجرای صحیح راه حلها یاری دهند. مدیر آموزشگاه در مورد تشویقها و تنبیهات به موقع و به جا و همچنین کمک به برگزاری جلسات مکرر با والدین دانش آموزان در مورد رفع مسائلی که مربوط به محیط خانوادگی دانش آموزان بود به من قول مساعدت و همکاری دادند. حالا من می توانستم با صبر و حوصله بیشتر به انتخاب راه حل برای بقیه مشکلات بپردازم. راه حل های پیشنهادی خود را با دیگر همکاران در مدرسه و سرگروه های دروس در گروه های آموزشی منطقه در میان گذاشتم و در مورد آن با ایشان نظرخواهی کردم و خوشبختانه همگی نظر مساعد خود را اعلام کردند.

اجرای طرح جدید و نظارت بر آن:

جان واتسون (۱۹۲۰) می گوید: «یک دوجین نوزاد سالم و شرایط خاصی که مورد نظر من است، به من بدهید تا آنها را بزرگ کنم. من تضمین می دهم که هر کدام را به طور اتفاقی انتخاب و برای تخصص خاصی مانند پزشکی، وکالت، هنرمندی، بازاریابی و حتی دزدی و گدایی، تربیت کنم با صرف نظر از استعداد، تمایل، توانایی، شغل دلخواه و آمادگی فردی آن فرد». این جملات به روشنی نشان میدهد که آن ها انسان را قابل تبدیل به هرآن چه آموزش گران بخواهند، می دانند. این خواسته، بدون هرگونه بستگی به خواسته فرد، از راه مدیریت محرک و پاسخ ها برای فرد قابل حصول است. انسان چون جعبه سیاهی است که معلم باید جریان آموزش را برای او طراحی و اجرا کند. پس مربی باید به مباحث و کاری که می خواهد انجام دهد تسلط کامل داشته باشد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

۱- الگو قرار دادن رفتار های خودم و دانش آموزان خوب آموزشگاه:

در پرورش و شکوفایی استعداد های انسان ها، عوامل متعددی دخالت دارند، مانند والدین، مربیان و معلمان، برنامه های آموزشی و تربیتی و روش ها و الگوها، الگو و نمونه که در تعبیر تربیت دینی ما و در قرآن کریم از آن به نام اسوه یاد شده است تاثیر بسزایی در ساختار و شکل گیری شخصیت افراد و رشد و شکوفایی توانایی های بالقوه آنها دارد. همان گونه که هنرمند برای طرح و خلق اثر هنری به الگو و نمونه مشخصی نیاز دارد. انسان نیز برای شکل دادن به شخصیت خویش، به الگو احتیاج دارد تا ساختمان اخلاقی، فکری و شخصیتی خویش را مطابق آن بسازد. البته نیاز به اسوه و الگو همگانی است، ولی بین دانش آموزان این نیاز بیشتر و مهم تر است، چون آنها بیشتر از دیگران به الگوها می اندیشند و به کمال و ترقی بیشتر علاقه مندند. تعبیر قرآنی نیز تصریح بر این دارد که انسان برای کمال خویش باید سراغ «اسوه و نمونه های برتر» برود. در این دوره گرایش غالب دانش آموزان به صمیمیت، شجاعت، زیبایی، ایمان، سواد و دانش، هنر و استقلال فردی است. لذا در هر کس این صفات را به صورت بارز و مشخص تر ببینند به او علاقه مندی نشان می دهند. این نکته را نیز باید یادآور شد که الگو نباید شخصیتی خیالی و توهمی باشد که نتوان به او رسید، بلکه الگوهای مناسب بسان قله های بلند و رفیع هستند که روح را برای صعود و اوج گیری فرا می خوانند و نیروهای آشکار و پنهان دانش آموزان را برای دست یابی به آن متمرکز می کنند. من نیز اولین قدم در اجرای طرح را ایجاد صمیمیت و نزدیکی با دانش آموزانم و الگو قرار دادن رفتارهای خودم برای ایشان قرار دادم. من سعی کردم تا در رفتارهای خودم، صبوری، سعه صدر، غم خواری در تربیت ایشان، نرمی در سخن، پایبندی به گفتار خویش، حسن خلق و رعایت ادب و احترام و ... را رعایت کنم و آنها را از این نکته مطمئن سازم که من به حرفهایی که می زنم کاملاً اعتقاد دارم. از طرفی با ایشان رابطه ای دوستانه و صمیمی ایجاد کردم. همیشه چند دقیقه ای از وقت کلاس و یا زنگهای تفریح را با آنها صحبت می کردم، خاطراتی از زمان تحصیل و کودکی و نوجوانی خودم تعریف کرده و یا با بیان یک داستان کوتاه اخلاقی برای ایشان انگیزه ابراز وجود ایجاد می کردم. به آنها کاملاً فهمانده بودم که من هم یکی مثل شما هستم و از

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

نیازها و مشکلات شما کاملاً آگاهی دارم و قصدم فقط کمک به شماست تا در آینده نه چندان دور رفتارهای شما مایه سربلندی من، خودتان و خانواده هایتان باشد و بتوانید انسانهای آگاهی برای فردا، باشیدیکی دو نفر از دانش آموزان کلاس خودشان و آموزشگاه را مثال زدم که رفتارهای بسیار خوب و شایسته ای داشتند از دانش آموزان خواستم تا رفتارهای ایشان را برای خود الگو قرار دهند و از رفتارهای خوب آنها البته با بهره گیری از نیروی فکر و اندیشه خودشان در جهت تغییر رفتارهای خود، بهره بگیرند. البته چون دانش آموزان در این سن دارای حس حسادتی قوی هستند و این امکان وجود داشت که این حس در آنها رخنه کند و علاوه بر آن، آن دانش آموز هم احساس برتری کاذبی را در خود ایجاد کند. این عمل را به صورت یک مسابقه در کلاس اجرا کردم و بعد از گروه بندی ایشان گفتم هر گروهی که بتواند در انجام کارهای خوب و رعایت ادب و انجام رفتارهای شایسته از بقیه گروهها پیشی بگیرد و تعداد امتیازهای مثبت خود را افزایش دهد، به عنوان گروه برتر انتخاب و معرفی خواهد شد و در نهایت مورد تشویق قرار خواهد گرفت.

۲- استفاده از آموزه های دینی و مراجعه به آیات ، احادیث و روایات :

امام صادق (ع) فرموده اند: «من قرا القرآن و هو شباب مومن اختلط القرآن بلحمد و دمه» آن وجود شریف به خوبی تبیین می فرماید: که اگر آموزه های دینی و قرآنی در جوانی در ذات و گوهر وجودی نوجوان قرار گیرد، آن گونه نهادینه و تثبیت می شود که در گوشت و خون جوان آمیخته می گردد، آمیختگی که به دنبال آن ثبات در دین و پایداری در ایمان را به دنبال دارد. بنابراین اگر ما حساسیت این مقطع سنی را درک کنیم، از این فرصت به عنوان یک فرصت طلایی در بهره گیری از آن همت ویژه ای را به کار خواهیم بست . تقریباً ۱۲ سال از زندگی یک فرد ایرانی در محیط مدرسه سپری می شود. یعنی با شاخص متوسط عمر یک ایرانی (۶۵ سال) یعنی ۱۸٪ عمر مفید. نگاهی کوتاه به فرایندهای آموزشی در موضوع آموزه های دینی در مدارس و شیوه های انتقال آن نشان می دهد که ما، در این مبحث کمترین توجه را به مدارس داشته ایم و اگر اقداماتی انجام داده ایم ، کافی و پاسخگو و انسان ساز نبوده است متأسفانه مسئله ای که نمود آن کاملاً در کلاس من مشخص و چشمگیر بود عدم وجود اعتقادات دینی و تربیتی کافی در این سن

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

بود. مسائل ارزشی مثل رعایت واجبات دینی خشکیده و به آن کم توجهی شده بود. وجود شبکه های ماهواره ای در بیشتر خانه ها حتی باعث فراموشی بسیاری از مناسبت ها شده بود. همیشه سعی می کردم در خواندن نماز پیش قدم باشم تا دانش آموزان به دیدن من و بقیه همکاران انگیزه ای برای خواندن نماز داشته باشند. باور کنید معنویت آن نمازخانه کوچک از یک مسجد هم بیشتر می شد وقتی دانش آموزان با علاقه برای شرکت در نماز حاضر می شدند.

۳- تهیه یک تابلوی کوچک برای کلاس های درس که آن را در کنار تخته کلاس نصب کردم و از دانش آموزان خواستم تا به ترتیب روزی یک نفر مسئولیت نوشتن یک حدیث یا آیه تربیتی را روی آن بر عهده بگیرد. و همیشه قبل از شروع درس با هم حدیث یا آیه را می خواندیم و به کسانی هم که آنها را حفظ می کردند امتیاز ویژه ای تعلق می گرفت. همین موضوع علاوه بر تاثیر مثبتی که بر اخلاق و رفتار ایشان داشت باعث شد ایشان به حفظ حدیث علاقه مند شوند و بیشتر آنها در مسابقات قرآن و حدیث در منطقه شرکت کردند و نتایج بسیار خوبی هم کسب کردند. در کنار این مسائل از مدیر آموزشگاه خواستم تا در صورت امکان بیشتر مراسمات مذهبی را در محیط مدرسه اجرا کند و خودم هم جهت اجرای مراسمات و کمک به ایشان در آماده کردن محیط و یا خرید وسایل پیش قدم شدم. مراسمات ماههای محرم و صفر، برگزاری اعیاد و عزاداری ها و ... در آموزشگاه ما برگزار می شد و تاثیر بسیار خوبی در اخلاق دانش آموزان داشت.

۴- تهیه کتابخانه کلاسی:

حضرت علی (ع) می فرماید: هر آن کس که با کتاب آرامش یابد، راحتی و آسایش از او سلب نمی گردد. بسیاری از دانشمندان و روانشناسان معتقدند که اساس و زیربنای شخصیت انسان در سالهای اول زندگی پایه گذاری می شود و آموخته های این دوران، تاثیر عمیقی بر آینده ی زندگی فرد دارد. بنابراین اگر مطلب خواندنی مفید و سازنده در اختیار دانش آموزان قرار گیرد ، راه و رسم زندگی را خواهند آموخت و تحت

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

تاثیر داستان ها و کتاب های آموزنده، به رشد و تعالی خواهند رسید و در آینده نیز برای حل مشکلات خود از کتاب کمک خواهند گرفت. حضرت علی (ع) می فرمایند: «بهترین چیزی که دانش آموزان باید یاد بگیرند سلسله کارهایی است که به هنگام بزرگسالی به آن نیازمند خواهند بود». آدمی برای داشتن یک زندگی سعادتمند، نیازمند بینش و آگاهی است و آموخته های دوران کودکی و نوجوانی، مقدمه ای برای زندگی فردا است. دانش آموزان راه زندگی سعادت‌مندانانه فردا را امروز باید بیاموزند و در این مسیر، کتابخوانی چون فرا راه آنهاست مشکل دیگر دانش آموزان این کلاس عدم دسترسی ایشان به منابع مطالعاتی مفید بود. بنابراین هیچ کدام از آنها اصلاً اهل مطالعه نبودند. یک روز بعد از ورود به کلاس ها جعبه ای را با خودم به کلاسها بردم و به دانش آموزان گفتم: این جعبه از این بعد کتابخانه کلاس شماست و خودم به عنوان اولین اهداکننده چند کتاب داخل جعبه انداختم و به آنها گفتم شما هم می توانید هم اهدا کننده کتاب باشید و هم عضو این کتابخانه کوچک. هیاهویی در کلاس ایجاد شد و برق شادی در چشمان تک تک ایشان نمایان شد. بعد از یکی دو هفته، آن جعبه تبدیل به یک فضای زیبا در کلاس درس شده بود. دانش آموزان قسمتی از کلاس را به زیبایی تزئین کرده و بعد از یک طبقه بندی مناسب کتاب ها را داخل آن گذاشته بودند. من به آنها گفته بودم که هر وقت بخواهند می توانند کتاب ها را با خود ببرند. بنابراین آنها به راحتی کتاب ها را به این کتابخانه اهدا می کردند. یکی از دانش آموزان دفتری را تهیه کرده بود و به عنوان مسئول کتابخانه که با انتخاب دانش آموزان انجام شده بود، کتابها را به دانش آموزان می داد تا بعد از مطالعه آن را به کتابخانه برگردانند. من هم از این فرصت استفاده می کردم و کتابهای مفید دینی و اخلاقی را داخل کتابخانه جهت استفاده قرار می دادم. این کار یعنی تهیه کتابخانه از بهترین کارهای انجام شده بود چرا که خود به تنهایی نتایج مثبتی را به شرح زیر کسب کرد: عادت به فرهنگ مطالعه و استفاده از کتاب های مفید در اوقات فراغت به جای تماشای فیلم های غیر اخلاقی . . . حس رقابت مفید و سازنده در خواندن کتاب های بیشتر بین دانش آموزان ی کلاس. عادت به رعایت نظم و امانت داری بین دانش آموزان . . .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

استفاده از تجارب زندگی ائمه دین و بزرگان و الگوسازی های مثبت در زندگی . پر کردن فضاهای خالی روحی و جلوگیری از رفتارهای پرخاشگرانه در کلاس درس.

۵- برگزاری جلسات مکرر با والدین دانش آموزان :

مسئله ارتباط دانش آموزان به خانواده، جنبه ی مهمی از موضوع رشد آنها محسوب می شود. گرایش به گروه هم سالان، چنین تصویری را به وجود می آورد که ، انتخاب بین ارتباط با «خانواده» یا «هم سالان» موضوعی تعارضی است. اما در واقع برای رشد متعادل روانی و اجتماعی، هر دوی ارتباط ضروری است. به این ترتیب، به جای تمرکز بر تعارض، باید کیفیت ارتباط با خانواده را مورد تحلیل قرار داد. خانواده به عنوان بوته ی احساس هویت مطرح است. هم گرایی و یکپارچگی شخص، که اریکسون آن را مهم ترین پیشرفت مهم کودکی و نوجوانی برشمرده است، به صورت عمده به تجربه های درون خانواده بستگی دارد. مهمترین بخش پروژه صحبت با والدین دانش آموزان بود البته بعد از چند جلسه که در روزهای اول به صورت تک نفری و بعد گروهی این جلسات را برگزار می کردم، متوجه شدم که والدین ایشان نیز بسیار علاقه مند به همکاری هستند و البته مسلماً یکی دو نفر هم بی انگیزه وجود داشت که کار مرا سخت می کرد اما باعث ناامیدی من نشد. یک سری از وظایف را روی کاغذ نوشتم و از والدین دانش آموزان خواستم تا این مسائل را در محیط خانه رعایت کنند و نتایج آن را طی جلسات بعد به من اطلاع دهند. مجموعه وظایفی را که من برای والدین تعیین کرده بودم عبارت بودند از: - فرزندان خود را نسبت به خواندن قرآن و نماز در خانه تشویق کنید. - در حضور دانش آموزان، از بحث و جدل با یکدیگر و بر زبان آوردن حرفهای زشت و ناروا پرهیز نمایید. - دیدن برنامه های شبکه های ماهواره ای و تلویزیونی را که مناسب سن دانش آموزان نیست را کنترل کنید. - دانش آموزان را در مهمانی ها و مکانهایی که مناسب سن ایشان نمی باشد همراه نبرید. - روابط دوستانه ای با دانش آموزانی خود برقرار کنید تا مشکلاتشان را به راحتی بشمادرمیان بگذارند. - به شخصیت فرزندتان به عنوان یک انسان بالغ احترام بگذارید و از تبعیض بین دانش آموزان جدا خودداری نمائید.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

۶- تعیین یک سری قوانین تربیتی در کلاس های درس:

باید قوانینم را به روشنی و بدون ابهام بیان می کردم و فرصت کافی برای انجام خواسته هایم را به ایشان می دادم. در ضمن باید از بیان دستورات خشک و مستقیم خودداری کرده و سعی می کردم درخواستهایم را با ذکر دلیل همراه کنم چرا که مقررات خشک و بدون هدف و برنامه ، دردسر آفرین است. ضمناً از دبیران کلاس ها خواستم تا با این موضوع همکاری لازم را داشته باشند در این مورد باید از سرزنش و تنبیه کمتر استفاده کرد و آنها را مورد بی مهری، تبعیض و بی اعتنائی قرار نمی دادم . پس باید خیلی با احتیاط عمل می کردم. بنابراین در وهله اول سعی کردم خودم را به یاد آورم و درک روشنی از نیازهای دانش آموزان داشته باشم. در این سن باید به دانش آموزان اجازه می دادم، در بسیاری از موارد خودشان در مورد رفتارهای خود به تفکر پرداخته و به راه حل های مناسب دست پیدا کنند. بنابراین از یک سری قوانین و رفتارهای ساده شروع کردم که عبارت بودند از : - استفاده از واژه ها و الفاظ محترمانه در برخورد با یکدیگر، معلمان و والدین مثل: شما، متشکرم، خواهش می کنم، لطفاً ، بله و ... - در صحبت کردن با یکدیگر احترام را کاملاً حفظ کرده و از به کار بردن کلمات زشت و نامناسب و القاب ناروا حتی در هنگام شوخی با یکدیگر نیز استفاده نکنند. - از جنگ و جدل و پرخاشگری و با صدای بلند خندیدن در کلاس درس و حیاط آموزشگاه خودداری نمایند. - به مراسمات و مناسبت های مذهبی و ملی احترام گذاشته و مناسب با هر کدام رفتار کنند. - توجه به رعایت نظم و ترتیب و اطاعت از قوانین مدرسه مثل: اجازه گرفتن، بلند شدن در جلوی معلم و ... - عدم برهم زدن نظم کلاس در هنگام تدریس درس. برای اینکه دانش آموزان به خوبی از این قوانین اطاعت کنند، تعدادی کارت تشویق تهیه کردم و به کسانی که این قوانین را به خوبی رعایت می کردند کارت اخلاق می دادم و با هم قرار گذاشتیم که در پایان سال هر کس تعداد بیشتری از این کارت ها را داشته باشد به عنوان الگوی اخلاقی کلاس ها معرفی می کنم. و برای ایجاد انگیزه بیشتر اعلام کردم که به ۵ نفر هم جایزه های نفیسی تعلق می گیرد. برای جلب توجه بیشتر با کمک

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

دانش آموزان قوانین را روی یک مقوای بزرگ نوشته و در جایی از کلاسها که در معرض دید دانش آموزان بود روی دیوار چسباندیم. در اجرای این راه حل سایر دبیران نیز بامن همکاری کردند.

۷- تشویق از دانش آموزانی که همکاری خوبی در اجرای پروژه داشتند:

در هنگام اجرای طرح و از ابتدای آن بیشتر دانش آموزان همکاری خوبی داشتند و سعی در تغییر رفتارهای خود می کردند. به طوری که تغییرات از همان ابتدا در بعضی ها کاملاً نمود داشت. من نیز سعی کردم تا رضایتم را نشان دهم و با رفتارهای خود موجب ایجاد انگیزه و تداوم رفتارها باشم. گاهی اوقات با گفتن کلمات و جملات ساده مثل یک آفرین و یا یک لبخند، تعریف از ایشان در کلاس های دیگر، سرصف، در حضور دبیران دیگر و ... و گاهی با اهدای کارت و خرید جایزه و لوح تقدیر و ... در تمام مدت سعی می کردم رفتارهای مثبت را در دانش آموزان تشدید کنم.

گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲):

فعالیت های آموزشی کلاس درس می توانند منبع مناسبی برای یافتن مسائل و مشکلات دانش آموزان و نیز چگونگی پیشرفت تحصیلی آنان باشد. معلم با ارزیابی دقیق این فعالیت ها، امکان ارائه بازخورد ضعف ها و قوت ها را برای خود و دانش آموزان فراهم می آورد. سنجش روزانه کلاس یکی از مولفه های بسیار اساسی برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز در این زمینه است. در این نوع سنجش فعالیت های بسیار دانش آموزان به طور مداوم مورد ارزیابی و تحلیل معلم قرار می گیرند تا نتایج حاصل از آنها وضعیت دانش آموزان برای اقدامات بعدی آموزشی روشن سازد. این فعالیت ها به صورت های گوناگونی قابل سنجش هستند. در طی اجرای طرح و به خصوص در اواخر اسفند ماه تغییرات در بین دانش آموزان کاملاً نمود آشکار پیدا کرده بود. رفتارها خوب دانش آموزانی این کلاس در محیط کوچک آموزشگاه ، تاثیر مثبتی روی رفتار در کلاس های دیگر گذاشته بود. دانش آموزان از لحاظ اخلاق و رفتار، آنقدر تغییرات مثبت داشتند که موجب تعجب تعدادی از همکاران که مدت حضورشان در مدرسه کم تر بود ، شده بود. طرز صحبت کردن، احترام به

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

یکدیگر، همکاری در کارها، رعایت نظم و ... در بین آنها کاملاً مشهود بود. در برگزاری مراسمات فعالیت ایشان بسیار چشمگیر بود. پاسخنامه هایی را تدارک دیدم و در اختیار دانش آموزان قرار دادم و نظرات آنها را جویا شدم. بعد از جمع بندی کاملاً مشخص بود که ایشان از اجرای طرح کاملاً رضایت دارند و آن را موجب تغییرات مثبت در رفتار خودشان می دانند. مدیریت آموزشگاه و همکاران و والدین نیز همگی رای مثبت به تغییر رفتار در دانش آموزان را داشتند.

با استخراج نتایج پرسش نامه ای که به دانش آموزان داده شد مشاهده شد:

۱. صفت سستی در نماز، غیبت، دروغگویی، عدم رعایت حجاب و پروا از نامحرم با کاهش چشمگیری روبرو شده است و اکثر دانش آموزان به اطلاعات زیادی در مورد گناهان و عواقب آنها دست یافته اند
۲. دانش آموزان با ظاهری محجبه تر از گذشته در آموزشگاه و خارج از آن حضور پیدا می کردند.
۳. استقبال دانش آموزان از نمازجماعت بیشتر شد و علاقمندی آنان به کلاس های پرورشی افزایش یافت.
۴. والدین از پیشرفت اخلاقیات فرزندان خود پس از اجرای طرح بسیار راضی بودند.
۵. دانش آموزان ابراز می کردند که از این بسیار خوشحالند و احساس می کنند به خدا نزدیک تر شده اند.
۶. خاطرات دانش آموزان از زمان ترک گناه که تحویل اینجانب شد.

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن :

در یک کلاس درس، به درک معلم از دلیل رفتار دانش آموزان و دادن پاسخ مناسب به ایشان ، همدلی گفته می شود که با وجود آن، شانس موفقیت وی در ایجاد یک فضای صمیمی تاثیر گذار بیشتر است. محیطی همراه با همدلی، این امکان را فراهم می کند که دلایل واقعی اعمال افراد آشکار شود. معلم باید خود را علاقه مند ، مراقب و نگران نشان دهد، لازم نیست که او با دلایل و یا توجیه دانش آموز برای رفتار نامناسب خود، موافقت کند. بلکه کافی است با او همدلی کند تا دلیل واقعی عملکرد ضعیف یا غلط او را

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

درک کند. همیشه به یاد داشته و خواهم داشت با همدلی و اعتماد، می توان به احساسات و نگرش هایی پی برد که پشت پیام افراد وجود دارد. همدلی و اعتماد مهم ترین اعتباری بود که من آن را در انجام پروژه خود کسب کردم دیگر راه حل های ارائه شده در کلاس هم، چون کاملاً مطالعه شده انتخاب شده بود نتایج خوبی را کسب کرد. الگو قرار دادن رفتارهای خودم و ایجاد صمیمیت با دانش آموزان باعث شده بود که آنها روی من حساب دیگری باز کنند. خیلی وقت ها مشکلات خود را با من در میان می گذاشتند و من مثل یک برادر بزرگتر آنها را راهنمایی می کردم و در بعضی موارد هم که حل آن در توان من نبود آن را با مدیر آموزشگاه در میان می گذاشتم. آموزه های دینی و قرآن هم روی آنها بسیار تاثیر گذار بود. حضور آنها در نماز جماعت که در ماههای اول بسیار کم رنگ بود در اواخر اجرای طرح بسیار نمود داشت، من هم از این فرصت برای صحبت کردن با آنها استفاده می کردم. کتابخانه کلاسها هم دیگر یک جعبه خالی نبود. بلکه تبدیل به کتابخانه سیار شده بود که اوازه آن حتی به مدارس دیگر هم رسیده بود خیلی از دانش آموزان نیز تقریباً تمام کتاب ها را مطالعه کرده بودند. با کمک و همکاری مدیر مدرسه یکی از جلسات شورای دبیران را در اواخر فروردین ماه به بررسی طرح اختصاص دادیم. و بعد از یک نظر سنجی از همکاران و جمع اوری نظرات که خوشبختانه همگی نظر مساعدی داشتند متوجه شدیم که این طرح در بالا رفتن نمرات درسی دانش آموزان نیز تاثیر به سزایی داشته است. چرا که دانش آموزان، با نظم کامل و به دور از سر و صدا و جنگ و جدل در سر کلاس درس تمام توجه خود را به یادگیری معطوف داشته و برای جلب توجه معلمان و گرفتن رضایت از ایشان درسهایشان را خیلی بیشتر از قبل می خوانند. از طرفی با همکاری والدین و حضور مستمر ایشان در آموزشگاه و رعایت نکات مطرح شده در محیط خانه و خانواده، امکانات کاملاً فراهم شده بود به طوری که ایشان بیشتر حواسشان را معطوف به درس خواندن کرده بودند. حفظ آیات و احادیث و جست و جو برای نوشتن حدیث و روایات بر روی تابلوی کلاسها هم باعث ایجاد علاقه و انگیزه ایشان در شرکت در مسابقات فرهنگی مثل قرآن، انشای نماز و نهج البلاغه شده بود که خوشبختانه با پشتکاری که داشتند در بسیاری از این مسابقات رتبه های خیلی خوبی را هم کسب کردند امروز که به روزهای شروع سال

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

تحصیلی فکر می کنم واقعاً خدا را شاکرم چراکه از وضعیت آموزشگاه کاملاً راضی هستم. اثری از کشمکش و تعارض بین دانش آموزان مشاهده نمی شود و به ندرت بر سر مسائل با هم درگیر می شوند. به طور کلی از شروع اجرای طرح تا پایان آن مراحل زیر را در آموزشگاه و خارج از آن به اجرا در آوردم که عبارتند از: ۱- شناسایی مشکل و عوامل به وجود آورنده مشکلات اخلاقی و تربیتی بین دانش آموزان . ۲- گردآوری اطلاعات از منابع متعدد از جمله خود دانش آموزان و والدین ایشان. ۳- انتخاب کلاس مورد نظر و تجزیه و تحلیل عوامل و شناسایی عوامل تاثیر گذار. ۴- انتخاب تعدادی از روش ها با کمک مدیر، و دیگر همکاران و اجرای آنها در کلاس درس و خارج از آن. ۵- تشویق دانش آموزان جهت شرکت در نماز جماعت و تمسک به آموزه های دینی و احادیث. ۶- تشویق و ترغیب دانش آموزان جهت همکاری و ایجاد انگیزه برای تغییر رفتارهای مثبت. ۷- ایجاد تغییرات مثبت در رفتارهای دانش آموزان و به طبع وضعیت تحصیلی ایشان.

نتیجه گیری:

ما اغلب اوقات درباره اینکه معلمان و معاونان کارآمد و برجسته، چگونه مهارت‌های خود را به دست می آورند، فکر نمی کنیم. آنها غیر از مهارت‌هایی که در تدریس دارند، از صفات فراوان دیگری نیز برخوردارند. آنها درباره دانش آموزان خود اطلاعات زیادی دارند، از کار با آنها لذت می برند و به آنان عشق می ورزند. بر اساس تحقیقات، معلمان خوب قادرند قدرت تفکر دانش آموزان را پرورش دهند، رشد آنان را آسان سازند، و خود را با شرایط متغیر تطبیق دهند. به شخصیت دانش آموزان احترام می گذارند و درک خوبی از وضعیت روحی، عاطفی و خانوادگی آنان دارند. زیرا مهارت کلی شناختی دانش آموز، تحت تاثیر وضعیت روحی، عاطفی و خانوادگی قرار دارد. می توانند از آغاز رابطه خوبی با دانش آموزان خود برقرار سازند. آنها با آزادی و به آسانی برخورد می کنند، مهارت های لازم را برای ارتقای انگیزه دانش آموزان دارند من نیز تا پایان اجرای پروژه تمام سعی خود را بر آن داشتم که به شخصیت دانش آموزانم احترام بگذارم و درک درستی از وضعیت روحی، عاطفی و خانوادگی ایشان داشته باشم. در پایان به نتایجی به شرح زیر دست یافتیم: ۱-

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

برقراری ارتباط صمیمانه با دانش آموزان و جلب اعتماد ایشان در حل مسائل. ۲- تغییر رفتارهای مثبت دانش آموزان. ۳- تغییر رفتارهای مثبت دانش آموزان در محیط بیرون از مدرسه و در محیط خانه و خانواده. ۴- توجه ویژه به خواندن قرآن و نماز به خصوص نماز جماعت. ۵- علاقه به خواندن کتاب و استفاده از کتابهای مفید و آموزنده و تاثیر متقابل آن در رفتارهای ایشان. ۶- کسب رتبه در مسابقات فرهنگی - هنری و برگزاری اعیاد و مراسمات مذهبی در محیط آموزشگاه. ۷- حضور مستمر والدین در محیط آموزشگاه و توجه بیشتر ایشان به مسائل درسی و تربیتی فرزندشان. ۸- برقراری نظم در کلاسهای درس خودم و محیط آموزشگاه. ۹- افزایش سطح نمرات درسی دانش آموزان در امتحانات مستمر و پایانی

نقش معلم در تربیت دینی

همان گونه که قبلا بیان شد، در تربیت دینی به دنبال سه چیز هستیم: دانش آموزان معارف دینی را درست و مستدل یاد بگیرند، فراگرفته های ذهنی شان تبدیل به باورهای قلبی شوند و در اخیر هم رفتار و کردارشان در تمام زمینه ها در چارچوب این معارف باشند. به عبارت دیگر تربیت دینی یعنی شناخت، ایمان و عمل. معلم در هر سه محور نقش های مهمی می تواند ایفا کند. اینک هر کدام را به اجمال بررسی می کنیم.

۱. نقش معلم در شناسایی معارف دین

معلم به جهت اینکه مستعدترین افراد به لحاظ ذهنی و پاک ترین آنها به لحاظ قلبی و روحی و عاطفی را در اختیار دارد؛ و همچنین به دلیل اینکه بیشترین وقت دانش آموزان را در اختیار دارد و مهمتر از همه عهده دار آموزش و تعلیم آنان است؛ می تواند نقش بسیار ممتازی در تربیت دینی آنها ایفا نماید. او می تواند از فرصت های متعددی که در حین درس دادن برایش فراهم می شود، استفاده کرده عقاید اسلامی را درست تبیین و باورهای نادرست و خرافاتی را که در اذهان دانش آموزان از طریق خانواده، یا محیط بیرون نقش بسته، از اعتقادات اسلامی جدا کند.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

شهید مطهری در این مورد می گوید: «افرادی مانند من که با پرسش‌های مردم در باره‌ی مسائل مذهبی مواجه هستیم، کاملاً این حقیقت را درک می‌کنیم که بسیاری از افراد تحت تلقینات پدران و مادران جاهل و مبلغان بی‌سواد افکار غلطی در زمینه‌ی مسائل مذهبی در ذهن‌شان رسوخ کرده است و همان افکار غلط اثر سوء بخشیده و آنها را در باره‌ی حقیقت دین و مذهب دچار تردید و احیاناً انکار کرده است؛ ازاینرو، کوشش فراوانی لازم است صورت بگیرد که اصول مذهبی به صورت صحیح و واقعی خود به افراد تعلیم و القا شود.» از نظر ایشان، گرچه اسلام دینی حیات‌بخش است؛ اما آموزش گزاره‌های مبتنی بر شناخت نادرست از دین، این خاصیت را از آن گرفته و اسلام را به عاملی برای سکون و عدم تحرک و بی‌خبری تبدیل کرده است.

کودکان به خاطر حس کنجکاوی پرسش‌های فراوانی راجع به مسائل مختلف از جمله مسائل دینی دارند که ممکن است به پاسخ قانع کننده‌ای دست نیافته باشند و یا با پاسخ‌های غلطی که از والدین و یا کسانی دیگر دریافت کرده‌اند، عقایدی نادرستی پیدا کرده باشند.

۲. نقش معلم در ایمان آفرینی

بعد از اینکه معلم موفق شد به دانش‌آموزان شناخت درستی نسبت به معارف دینی بدهد، نوبت تبدیل این شناخت‌های ذهنی به باورهای قلبی فرا می‌رسد. در این مرحله معلم باید با شناسایی دقیق موانع ایمان از یکطرف و درک روحیه دانش‌آموزان از سوی دیگر، تدبیرهایی را برای از میان برداشتن آن موانع بیندیشد و زیرکانه و ماهرانه آنها را اجرایی نماید. این قسمت از کار بسیار مشکل است و معلمان می‌توانند از روش پیامبران و امامان برای موفقیت نسبی در این وظیفه‌ی سنگین و خطیر، و هم‌چنین برای درک بهتر روحیات دانش‌آموزان از دستاوردهای روان‌شناسان، کمک بگیرند. به طور مشخص اقدامات زیر می‌توانند برای ایمان‌آفرینی خیلی مؤثر باشند:

۱. تقویت روحیه‌ی حق‌گرایی (بیدار کردن فطرت الهی): انسان فطرتاً حق‌گراست و لذا قرآن کریم پذیرش دین را لازمه‌ی حق‌گرایی می‌داند: «حق‌گرایانه به دین رو آور که مقتضای فطرت الهی است که خداوند مردم

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

را بر آن آفریده و در آفرینش خدا هیچ تغییری راه ندارد» (روم، ۳۰). این فطرت حق‌گرایانه‌ای که در انسان وجود دارد، گاهی نیازمند به فعلیت رساندن است، مانند فطرت انسان در دوره‌ی کودکی و نوجوانی و احیانا جوانی؛ گاهی نیازمند احیاء مجدد. دومی در مورد انسان‌هایی صادق است که بر اثر برخی عوامل منفی مانند وسوسه‌های شیطنانی فطرت‌شان زیر انبوهی از گناهان مدفون شده است.

معلمان مکاتب با افرادی سروکار دارند که فطرت‌شان پاک است، منتهی به مرحله‌ی فعلیت نرسیده است. این افراد چون تا هنوز فطرت‌شان تحت تأثیر عوامل منفی قرار نگرفته یا کمتر قرار گرفته، برای پذیرش حق خیلی مستعدتر از افراد میان‌سال و بزرگ‌سال هستند. معلمان می‌توانند با بیدار کردن این فطرت‌های پاک و مستعد و به فعلیت رساندن آنها ایمان‌آفرینی کنند.

اینکه چگونه می‌شود فطرت این افراد را بیدار و به مرحله فعلیت رساند، به نظر می‌رسد بهترین روش آن است که خداوند در قرآن کریم به کار برده است. خداوند در قرآن برای تقویت روحیه حق‌گرایی و جلوگیری از تأثیر عوامل منفی، انسان‌ها را از ماهیت روحیه‌ی حق‌گرایی و چگونگی تأثیرپذیری آن از شرایط بیرونی آگاه کرده است. این آگاهی از یک‌سو، باعث می‌شود خود انسان در برابر عوامل منفی، اعم از درونی و بیرونی، موضع‌گیری کند و مانع تأثیر آنها شود. از سوی دیگر، باعث می‌شود انسان در ارزیابی اعمال و رفتار خود به این موضوع توجه بیشتری نماید.

هم‌چنین روش انبیاء به ویژه رفتار پیامبر بزرگوار اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) می‌تواند به معلمان در بیدار کردن فطرت کمک نماید، چون اینها مؤثرترین روش‌شان برای هدایت، بیدار کردن و احیاء مجدد فطرت‌ها بوده است.

۲. تقویت قدرت تفکر و تشخیص حق از باطل: یکی از مشکلاتی که بر سر راه کار معلمان در امر تربیت دینی دانش‌آموزان وجود دارد این است که ممکن است، دانش‌آموزان در تعارض میان گفته‌های معلم و آنچه که در محیط بیرون از مدرسه به آنها القا می‌شود، گرفتار شود. در این وضعیت اگر دانش‌آموز قدرت تحلیل

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

وتفکر داشته باشد، به راحتی می تواند مسأله را تجزیه و تحلیل کند و حق را از باطل براساس آموخته هایش تشخیص دهد. اما اگر فاقد چنین قدرتی باشد، این امکان وجود دارد که تسلیم گفته های دیگران شود. این دیگران می توانند خانواده و بستگان او یا شبهه افکنان و مخالفان دین باشند و یا رسانه های صوتی و تصویری و مطبوعات. نمونه ای این را در قرآن داریم: «روزی که چهره های شان را در آتش زیرورو می کنند، می گویند: ای کاش از خدا و پیامبر پیروی کرده بودیم و می گویند: پروردگارا! بزرگان و سروران خویش را پیروی کردیم و گمراهان گردید. پروردگارا! آنان را دوچندان عذاب ده و لعنت شان کن لعنت بزرگ» (احزاب، ۶۶-۶۸). «هرگاه به آنان گفته می شد از آنچه خداوند فرو فرستاده پیروی کنید، می گفتند: نه، از سنت های پدرانمان پیروی می کنیم؛ آیا حتی اگر پدران شان تعقل نمی کردند و بر هدایت نبودند (باز از آنها پیروی می کردند)» (بقره، ۱۲۰). اگر این افراد قدرت تفکر و تشخیص حق از باطل داشتند، از بزرگان شان پیروی کورکورانه نمی کردند تا دچار بدبختی شوند.

تحقیقات جدید نیز نشان داده یکی از عوامل مؤثر در همگرایی فرد با اکثریت علاقه ای فرد به درست رفتار کردن است. از آنجا که معمولا جمع و اکثریت آگاهی های بیشتری دارند، افراد می کوشند خود را با جمع هماهنگ کنند؛ از اینرو، هرچه میزان اعتماد فرد به درستی اطلاعات، نظریات و رفتارهای جمع بیشتر باشد، خود را بیشتر با آنها هماهنگ می کند و این هماهنگی تنها در سطح رفتار باقی نمی ماند، بلکه به باورها نیز سرایت می کند.

این مطلب در مورد پیروی مردم از افراد و طبقات متنفذ جامعه نیز صادق است؛ از آنجا که این افراد در زمینه هایی خاص از زندگی، موفقیت را در آغوش گرفته و مقام و موقعیت اقتصادی و اجتماعی ممتازی به دست آورده اند، دیگران می پندارند همه ی بینش ها، نگرش ها، باورها و رفتارهای آنان درست است؛ از اینرو، می کوشند در تمام زمینه ها از آنان پیروی کنند.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

بنابراین، در اینگونه موارد قدرت تعقل و تفکراست که به کمک افراد می‌آید و گرنه احتمال لغزش خیلی بالا می‌رود. شاید به همین دلیل است که قرآن مردم را دعوت به تعقل و تدبر و تفکر می‌کند (بقره، ۴۴، ۷۳، ۷۶، ۲۴۲؛ آل عمران، ۶۵، ۱۱۸؛ و ...).

۳. مقبولیت و اعتبار معلم: معلم سعی کند با رفتار درست و مطابق گفتار، اعتبار خود را نزد دانش‌آموزان بالا ببرد. اگر دانش‌آموز معلم را به عنوان یک شخصیت معتبر و مورد احترام بپذیرد، سعی می‌کند که گفته‌های او را خوب گوش بدهد و بپذیرد و در رفتار و کردار خود عملی کند و حتی رفتار معلم را الگوی رفتار خویش قرار دهد. بدیهی است که عکس این مطلب نتیجه‌ی عکس خواهد داد. بهترین راه کسب اعتبار برای معلم، همان راهی است که معلمان بزرگی مانند پیامبران الهی و پیشوایان دین از آن استفاده می‌کردند، یعنی عمل به گفته‌های خود یا پیروی از اصل کردار مطابق گفتار. از امام علی(ع) روایت شده: «کسی که خود را در جایگاه راهنما و معلم دیگران قرار می‌دهد، باید پیش از تعلیم دیگران به تعلیم خود بپردازد و در مقام تربیت دیگران، پیش از تربیت به زبان به تربیت با عمل همت گمارد.

۴. محبوبیت معلم: یافته‌های روان‌شناسان نشان می‌دهد که «هرچه مخاطبان نگاه مثبت‌تری به گوینده داشته باشند، ارتباط را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند و احتمال بیشتری دارد که نگرش خود را مطابق نظر گوینده تغییر دهند» (۱۷). هم‌چنین روان‌شناسان در تبیین رابطه‌ی میان محبوبیت و تأثیرگذاری می‌گویند: «از آنجا که انسان‌ها تلاش می‌کنند شناخت‌های‌شان با احساسات‌شان هماهنگ باشد، نگرش خود را به احتمال زیاد برحسب نگرش‌های کسانی که دوست دارند، تغییر می‌دهند».

معلم می‌تواند با دین‌داری، گشاده‌رویی و خوش‌رویی، خلق نیکو، تواضع و احترام به دانش‌آموزان، زهد و بی‌رغبتی به دنیا و آراستگی و زیبایی ظاهری محبوبیت خود را نزد دانش‌آموزان افزایش دهد. معلم نباید هیچ وقت دانش‌آموز را مورد تحقیر و توهین قرار دهد، زیرا هر انسانی تمایل ذاتی به کسب احترام و ارزش و قبول از طرف دیگران دارد. تحقیر کودک از سوی معلم ممکن است کودک را فراری بدهد و نفرتی در دل او

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

نسبت به معلم ایجاد کند به گونه‌ای که گفتار و کردار معلم برای او قابل قبول نباشد. خداوند به پیامبر دستور می‌دهد که با مردم مهربانانه برخورد کن تا از تو فراری نشوند. «به سبب رحمت خداست که تو با آنها اینچنین خوشخوی و مهربان هستی. اگر تندخو و سخت‌دل می‌بودی از گرد تو پراکنده می‌شدند. پس بر آنها ببخشای و برای‌شان آمرزش بخواه و در کارها با ایشان مشورت کن و چون قصد کاری کنی بر خدای توکل کن، که خدا توکل کنندگان را دوست دارد» (آل عمران، ۱۵۹). معلم باید حتی الامکان از تنبیه و برخورد تند و خشونت‌آمیز با دانش‌آموز اجتناب ورزد، زیرا روان‌شناسی جدید بر این عقیده است که نوجوان در رشد و تکامل اجتماعی خود، از چگونگی ارتباط و علاقه‌اش نسبت به معلمان و میزان نفرت یا محبت خود به آنها متأثر می‌شود. این ارتباطها به اشکال و رنگ‌های گوناگون در می‌آیند که اساس‌شان به شخصیت معلم، میزان ایمانش به شغل خود، مقدار فهمش نسبت به مرحله نوجوانی و طرق رعایت و حل مشکلات آن بستگی دارد. چنانکه معلم مسلطی که با امر و نهی، تهدید و تعقیب و آزار و شکنجه بر کلاس حکم می‌کند دانش‌آموزان را از خود دور می‌کند، میان خود و آنها جدایی می‌اندازد و در نتیجه، به هیچ وجه مورد محبت آنان واقع نمی‌شود. بر عکس، معلم دادگستری که همواره با دانش‌آموزان خود همکار و دوست صمیمی است و هنگام استمداد از او، هرگز به سرزنش آنان نمی‌پردازد، محبت و اعتماد آنها را به خود جلب می‌کند.

محبوبیت معلم دو کارکرد مهم دارد: نخست آنکه به معلم امکان می‌دهد در لایه‌های درونی شخصیت دانش‌آموزان نفوذ کند، و دوم آنکه تأثیرگذاری تربیتی معلم را آسان می‌نماید. تحقیقاتی که در مورد میزان علاقه‌ی دانش‌آموزان به درس دینی انجام شده (۲۰) نشان می‌دهد که میزان علاقه‌ی دانش‌آموزان به دبیر دینی رابطه‌ی مستقیم و مثبتی با میزان علاقه آنان به این درس دارد.

۵. انتخاب شیوه‌ی مناسب در بیان آموزه‌های دینی: معلم باید سعی کند آموزه‌های دینی را ساده، رسا و جذاب برای دانش‌آموزان بیان کند به گونه‌ای که اولاً آنها بفهمند که معلم چه می‌گوید و ثانیاً از شنیدن آن احساس خستگی نکنند. اگر معلم مثلاً در خداشناسی تنها به بیان دلایل فلسفی اثبات وجود خدا و صفاتی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

مانند توحید و قدرت خدا بپردازد، یقیناً خسته کننده خواهد بود و دانش‌آموزان شاید برای گرفتن نمره، این دلایل را در حافظه‌ی ذهن‌شان بسپارند ولی این سپرده‌ها هیچ وقت تبدیل به ایمان و اعتقاد قلبی نمی‌شود، چون از روی میل و رغبت و شوق کسب نشده‌اند. معلم باید استدلال‌های فلسفی را در قالب مثال‌های ساده و همه‌کس‌فهم طوری بیان کند که متعلم همانجا نه تنها کاملاً تفهیم شود، بلکه پایه‌های اعتقادی‌اش نسبت به آن موضوع نیز شکل بگیرد. هم‌چنین معلم باید از مطرح کردن مباحث پیچیده و دور از فهم دانش‌آموز اجتناب ورزد. در این مورد نیز مطالعه سیره‌ی انبیاء و معصومان می‌تواند برای معلمان راهگشا باشد.

۶. پاسخ مناسب به پرسش‌ها و شبهه‌ها: گاهی برای دانش‌آموزان پرسش‌ها و شبهه‌هایی مطرح می‌شوند و یا کسانی دیگر در ذهن آنان شبهه ایجاد می‌کنند، معلم باید اولاً این فضا را ایجاد کند که دانش‌آموزان به راحتی بتوانند سئوالات‌شان را مطرح کنند و ثانیاً پاسخ مناسب بدهد. پاسخ مناسب از دوحال خارج نیست: یا معلم جواب آن پرسش را می‌داند، در این صورت باید با متانت و بردباری پاسخ دهد؛ یا نمی‌داند که در این صورت باید این شهامت را داشته باشد که صراحتاً بگوید نمی‌دانم و سعی می‌کنم با مطالعه یا پرسیدن از دیگران بیابم و برای شما بیان کنم.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

منابع :

- ۱- معین ، محمد ، ۱۳۷۱، فرهنگ فارسی ، جلد ۸ ، تهران ، انتشارات امیرکبیر
- ۲- میالاره ، گاستون ، ۱۳۷۵، معنی و حدود علوم تربیتی، جلد ۲، ترجمه علی محمد کاردان ، تهران ، انتشارات دانشگاه تهران
- ۳- عظیمی ، سیروس ، ۱۳۶۹، روان شناسی کودک ، جلد ۱، تهران ، انتشارات معرفت
- ۴- سادئی ، علی ، ۱۳۷۴، ویژگی های دبیر دینی مطلوب و نقش او در شکل گیری هویت دینی دانش آموزان ، جلد ۲، تهران ، انتشارات تربیت
- ۵- مطهری ، مرتضی ، ۱۳۶۷، امدادهای غیبی در زندگی بشر ، تهران ، انتشارات صدرا
- ۶- شعاری نژاد ، علی اکبر ، ۱۳۷۵، مبانی روان شناختی تربیت، جلد ۳، تهران ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ۷- داودی ، محمد ، ۱۳۸۴، نقش معلم در تربیت دینی ، جلد ۱، قم ، پژوهشکده حوزه و دانشگاه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

۸- بیابانگرد ، اسماعیل ، ۱۳۷۹ ، روان شناسی نوجوانان ، چاپ چهارم ، تهران ، انتشارات فرهنگ اسلامی

۹- موگهی ، عبدالکریم ، ۱۳۸۰ ، روشهای تربیت دینی ، ماهنامه فرهنگی یاس ، شماره ۸ صفحه ۴۲

۱۰- مظاهری ، حسین ، ۱۳۷۸ ، تربیت فرزند از نظر اسلام ، قم ، انتشارات روحانی

سایت علمی پژوهشی آسمان